

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2007**Proba scrisă la MATEMATICĂ
PROBA D*****Varianta 035***

Profilul: Filiera Teoretică: sp.: matematică-informatică, Filiera Vocatională, profil Militar, Specializarea: specializarea matematică-informatică

◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

La toate subiectele se cer rezolvări cu soluții complete

SUBIECTUL I (20p)

- (4p) a) Să se calculeze în mulțimea numerelor complexe numărul $(1+2i)^2 - (1-2i)^2$.
- (4p) b) Să se calculeze $\cos^2 \frac{\pi}{12} + \sin^2 \frac{\pi}{12}$.
- (4p) c) Să se determine $a \geq 0$ dacă vectorul $\vec{v} = 4\vec{i} + a\vec{j}$ are modulul egal cu 8.
- (4p) d) Să se calculeze lungimea înălțimii din B a triunghiului ABC de laturi $AB=6$, $BC=8$, $CA=10$.
- (2p) e) Să se determine ecuația planului ce trece prin punctul $A(2, 1, 3)$ și este paralel cu planul $x - y + z = 2$.
- (2p) f) Să se scrie ecuația tangentei la cercul $x^2 + y^2 = 2$ în punctul $T(1, 1)$.

SUBIECTUL II (30p)**1.**

- (3p) a) Să se determine numărul soluțiilor întregi ale inecuației $x^2 - 5x + 2 \leq 0$.
- (3p) b) Să se calculeze $\hat{1} \cdot \hat{2} + \hat{3} \cdot \hat{4} + \hat{5} \cdot \hat{6}$ în inelul $\mathbf{Z}_7$.
- (3p) c) Să se arate că numărul $\log_2 8 + \log_3 \sqrt{27}$ este rațional.
- (3p) d) Să se determine câte numere de 3 cifre distințe se pot forma cu cifre din mulțimea $\{1, 2, 3, 4\}$.
- (3p) e) Să se calculeze probabilitatea ca un element al inelului $\mathbf{Z}_5$ să fie soluție a ecuației $\hat{x}^4 = \hat{1}$.
2. Se consideră funcția $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = xe^{-x}$.

- (3p) a) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x)$.
- (3p) b) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in \mathbf{R}$.
- (3p) c) Să se arate că $e^x \geq ex$, $\forall x \in \mathbf{R}$.
- (3p) d) Să se determine numărul punctelor de inflexiune ale funcției f .
- (3p) e) Să se calculeze $\int_0^1 f(x) dx$.

SUBIECTUL III (20p)

Se consideră matricele $E_1 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$, $E_2 = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$, $E_3 = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$, $I_3 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$,

și mulțimea $S = \{A \in M_3(\mathbf{C}) \mid AX = XA, \forall X \in M_3(\mathbf{C})\}$.

- (4p) a) Să se arate că $I_3 \in S$
- (4p) b) Să se arate că $\text{rang}(E_i) = 1$, $\forall i \in \{1, 2, 3\}$.
- (4p) c) Să se arate că dacă $A \in M_3(\mathbf{C})$ și $AE_i = E_i A$, $\forall i \in \{1, 2, 3\}$, atunci există $a \in \mathbf{C}$, astfel încât $A = aI_3$.
- (2p) d) Să se arate că $S = \{aI_3 \mid a \in \mathbf{C}\}$.
- (2p) e) Să se arate că $(S, +, \cdot)$ este inel, unde operațiile „+” și „·” sunt cele uzuale.
- (2p) f) Să se arate că funcția $f : \mathbf{C} \rightarrow S$, $f(a) = aI_3$ este bijectivă.
- (2p) g) Să se arate că nicio funcție $g : M_3(\mathbf{R}) \rightarrow M_3(\mathbf{C})$, care verifică $g(A \cdot B) = g(A) \cdot g(B)$ $\forall A, B \in M_3(\mathbf{R})$ nu este bijectivă.

SUBIECTUL IV (20p)

Se consideră funcțiile $f_n : [0, \infty) \rightarrow \mathbf{R}$, definite prin $f_0(x) = x - \sin x$ și

$$f_{n+1}(x) = \int_0^x f_n(t) dt, \quad \forall n \in \mathbf{N}.$$

- (4p) a) Să se verifice că $f_1(x) = \cos x + \frac{x^2}{2} - 1$, $\forall x \in [0, \infty)$.
  - (4p) b) Să se arate că funcția f_1 este convexă pe $\mathbf{R}$.
  - (4p) c) Utilizând metoda inducției matematice, să se arate că:
- $$f_{2n-1}(x) = (-1)^{n-1} \left(\cos x - 1 + \frac{x^2}{2!} - \frac{x^4}{4!} + \dots + (-1)^{n-1} \frac{x^{2n}}{(2n)!} \right), \quad \forall n \in \mathbf{N}^*, \quad \forall x \in [0, \infty).$$
- (2p) d) Să se arate că $f_n(x) > 0$, $\forall n \in \mathbf{N}$, $\forall x \in (0, \infty)$.
  - (2p) e) Să se arate că:
- $$1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} - \dots + \frac{x^{4n}}{(4n)!} - \frac{x^{4n+2}}{(4n+2)!} < \cos x < 1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} - \dots + \frac{x^{4n}}{(4n)!}, \quad \forall n \in \mathbf{N}^*, \quad \forall x \in (0, \infty).$$
- (2p) f) Să se arate că: $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} - \dots + (-1)^n \frac{x^{2n}}{(2n)!} \right) = \cos x$, $\forall x \in \mathbf{R}$.
  - (2p) g) Să se arate că $\cos 1 \notin \mathbf{Q}$.

Varianta 035

Subiectul I

- a) 8i. b) 1. c) $4\sqrt{3}$. d) 4,8. e) $x-y+z = 4$. f) $x+y = 2$.

Subiectul II

1. a) 4. b) $\hat{2}$. c) $\frac{9}{2}$. d) $A_4^3 = 24$. e) $\frac{4}{5}$.
2. a) 0. b) $(1-x)e^{-x}$. c) $e^x \geq ex$. d) $x = 2$, singurul punct de inflexiune. e) $\frac{e-2}{e}$.

Subiectul III

a) Avem $I_3 \cdot X = X \cdot I_3$, $(\forall) X \in M_3(\mathbf{C})$, deci $I_3 \in S$.

b) Toti minorii de ordinal doi ai matricelor E_i , $i \in \{1,2,3\}$ sunt nuli, deci $\text{rang}(E_i) = 1$, $\forall i \in \{1,2,3\}$.

c) Fie $A = \begin{pmatrix} a_1 & a_2 & a_3 \\ b_1 & b_2 & b_3 \\ c_1 & c_2 & c_3 \end{pmatrix} \in M_3(\mathbf{C})$. Din $A \cdot E_i = E_i \cdot A$, $(\forall) i \in \{1,2,3\}$ obtinem :

$a_2 = a_3 = b_1 = b_3 = c_1 = c_2 = 0$ si $a_1 = b_2 = c_3$. Deducem ca exista $a \in \mathbf{C}$ astfel incat

$$A = aI_3.$$

d) Fie $A \in S$. Rezulta ca $A \cdot X = X \cdot A$, $(\forall) X \in M_3(\mathbf{C})$. In particular $A \cdot E_i = E_i \cdot A$, $(\forall) i \in \{1,2,3\}$. Din c) $\Rightarrow \exists a \in \mathbf{C}$ astfel incat $A = aI_3$, deci $S \subset \{aI_3 | a \in \mathbf{C}\}$.

Cum $(aI_3)X = X(aI_3)$, $(\forall) X \in M_3(\mathbf{C})$ avem $\{aI_3 | a \in \mathbf{C}\} \subset S$. Asadar $S = \{aI_3 | a \in \mathbf{C}\}$.

e) Se verifica axiomele inelului.

f) Fie $a, b \in \mathbf{C}$ arbitrar alese astfel incat $f(a) = f(b)$. Obtinem $aI_3 = bI_3$, deci $a = b$. Deducem ca functia f este injectiva. Surjectivitatea functiei f este evidentă.

g) Presupunem ca functia g este bijectivă $\Rightarrow \exists X, Y \in \mathbf{M}_3(\mathbf{R})$ astfel incat $g(X) = O_3$ si $g(Y) = I_3$. Alegem $A = X$ si $B = O_3 \Rightarrow g(O_3) = O_3$. Alegem $A = Y$ si $B = I_3 \Rightarrow g(I_3) = I_3$. Fie $M = \{A \in \mathbf{M}_3(\mathbf{R}) | AX = XA, (\forall) X \in \mathbf{M}_3(\mathbf{R})\}$. Aratam ca $g(M) = S$.

Daca $A \in M$ avem $AX = XA$. Rezulta ca $g(A) \cdot g(X) = g(X) \cdot g(A)$ si cum g este bijectiva $\Rightarrow g(A) \in S$. Din $B \in S \Rightarrow \exists A \in \mathbf{M}_3(\mathbf{R})$ astfel incat $g(A) = B$. Avem $g(A) \cdot Y = g(A) \cdot g(X) = Y \cdot g(A) = g(X) \cdot g(A)$ sau $g(AX) = g(XA)$ sau $AX = XA$, deci $A \in M$.

Fie functia $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{C}$, $f(b) = a$ daca $g(bI_n) = aI_n$. Functia f este bijectiva si avem $f(xy) = f(x)f(y)$. Fie $x \in \mathbf{R}$ cu proprietatea $f(x) = i$. Atunci $f(x^4) = i^4 = 1 = f(1)$, deci $x^4 = 1$ sau $x \in \{-1, 1\}$. Dar $f(1) = 1$, iar $f(-1) = -1$, deci $f(x) \neq i$, fals.

Subiectul IV

a) Avem $f_1(x) = \int_0^x (t - \sin t) dt = \frac{x^2}{2} + \cos x - 1, (\forall)x \in \mathbf{R}$.

b) $f_1'(x) = x - \sin x, (\forall)x \in \mathbf{R}$ si $f_1''(x) = 1 - \cos x \geq 0, (\forall)x \in \mathbf{R}$. Deducem ca functia f_1 este convexa pe $\mathbf{R}$.

c) vezi varianta 45, subiectul IV, e).

d) vezi varianta 45, subiectul IV, f).

e) Din punctul d) $\Rightarrow f_{4n-1}(x) > 0, (\forall)n \in \mathbf{N}^*, (\forall)x \in [0, \infty)$.

De aici obtinem $\cos x < 1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} - \dots + \frac{x^{4n}}{(4n)!}, (\forall)n \in \mathbf{N}^*, (\forall)x \in [0, \infty)$. Analog se arata ca $\cos x > 1 - \frac{x^2}{2!} + \frac{x^4}{4!} - \dots + \frac{x^{4n}}{(4n)!} - \frac{x^{4n+2}}{(4n+2)!}, (\forall)x \in [0, \infty)$.

f) vezi varianta 45, subiectul IV, g).

g) Presupunem ca, $\cos 1 \in \mathbf{Q}$ si deci exista $p \in \mathbf{Z}, q \in \mathbf{N}^*$ astfel incat $\cos 1 = \frac{p}{q}$. Din e) $\Rightarrow 1 - \frac{1}{2!} + \frac{1}{4!} - \dots + \frac{1}{(4n)!} - \frac{1}{(4n+2)!} < \cos 1 < 1 - \frac{1}{2!} + \frac{1}{4!} - \dots + \frac{1}{(4n)!}, (\forall)n \in \mathbf{N}^*$.

In particular $1 - \frac{1}{2!} + \frac{1}{4!} - \dots + \frac{1}{(4q)!} - \frac{1}{(4q+2)!} < \frac{p}{q} < 1 - \frac{1}{2!} + \frac{1}{4!} - \dots + \frac{1}{(4q)!}$ si deci $-\frac{1}{(4q+2)!} < \frac{p}{q} - 1 + \frac{1}{2!} - \frac{1}{4!} + \dots - \frac{1}{(4q)!} < 0$;

Deducem ca $-1 < (4q+2)!\left(\frac{p}{q} - 1 + \frac{1}{2!} - \frac{1}{4!} + \dots - \frac{1}{(4q)!}\right) < 0$.

Cum $(4q+2)!\left(\frac{p}{q} - 1 + \frac{1}{2!} - \frac{1}{4!} + \dots - \frac{1}{(4q)!}\right) \in \mathbf{Z}$ obtinem o contradictie.